

INLEIDING

Met dit stuk, gericht aan alle organisaties en groepen die zich hebben gemanifesteerd als exponenten van die stromingen in het Nederlandse volk die strijden voor een nieuwe en rechtvaardiger maatschappij, hoopt de PSP bij te dragen tot een vruchtbare discussie.

Waar wij voor staan is de noodzaak, alle krachten van onze bevolking die strijden voor een betere samenleving tot eenheid te brengen.

De toch vrij plotseling uitgebroken regeringskrisis heeft de noodzaak tot het voeren van deze discussies in niet geringe mate akutt gemaakt. Toch dient ze niet volledig te worden opgehangen aan de huidige regeringskrisis. Het uiteenvallen van de regering-Biesheuvel is mede nu juist het gevolg van de heropleving van de arbeidersbeweging, zich uitend b.v. in de opstelling van de drie grote vakcentrales. Natuurlijk zal bij deze discussie de actuele problematiek van de regeringskrisis en de noodzakelijk geworden verkiezingen een belangrijke rol spelen maar zij dient over deze aktualiteit heen te grijpen.

De PSP heeft een heel uitgesproken mening over de vraag, hoe een nieuwe en rechtvaardiger maatschappij eruit zou moeten zien; die mening is vastgelegd in haar beginselen en in haar programma 1971-1975. Dit discussiestuk wil echter een bijdrage leveren aan het zoeken naar een strategie, toepasbaar op de situatie van nu. Vanzelfsprekend zal deze discussie in brede kring dienen te worden gevoerd. De PSP wil hiertoe een bijdrage leveren, die U hierbij wordt aangeboden.

De regering slaagde er binnen twaalf maanden in de bevolking tegen zich in het harnas te jagen met onverdragelijke maatregelen als de aankondiging van enorme huurverhogingen, de verhoging van kleuterschoolgeld, het opvoeren van het kollegegeld tot f 1.000,-, het voortgaan op de funeste weg van verdere verschuiving van de belastingdruk naar de indirecte belastingen (BTW), d.w.z. een anti-sociale verzwaring van de belastingdruk. De volledige vrijheid die ze de grote koncerns gunde werkte de werkloosheid nog verder in de hand. Bedrijfssluitingen (AKZO-Breda b.v.) en fusies waren menigvuldig: de daaruit voortvloeiende ongerustheid bij de werknemers over hun eigen werkgelegenheid, over de toekomst van hun kinderen en over de vraag hoe ze de stijgende huren en prijzen zullen kunnen opvangen, bepalen de drijfveer van overal aanwezig onbehagen en actie. Een duidelijke tegenstelling met de vertegenwoordigers bij uitstek van de werkende bevolking, de grote vakcentrales, bleef dan ook niet uit.

NVV, NKV en CNV formuleerden in 1971 hun actieprogram 71-75. In mei van dit jaar hebben ze naast dit actieprogram een discussiestuk uitgebracht, waarin zij aangeven wat zij van de regering (de regering waarmee ze toen gekonfronteerd werden) in het komende jaar verlangen:

- het grondig aanpakken van de woningbouw, verbetering van het onderwijs vooral voor werkende jongeren, versteviging van de sociale voorzieningen en bestrijding van de werkloosheid.
- Slechts wanneer hieromtrent garanties gegeven zouden worden, zou de vakbeweging bereid zijn om de baten die uit de toenemende produktiviteit voortkomen niet uitsluitend op te eisen voor loonsverhoging. De werkgevers

georganiseerde werkende en studerende jongeren, tezamen met de grote meerderheid van ons volk. In hoeverre het program van deze regering het minimum-program van de vakcentrales uit de dagen van Biesheuvel te boven gaat is afhankelijk van de mate waarin de arbeidersbeweging zijn eenheid en slagvaardigheid weet op te voeren. De PSP acht het noodzakelijk dat de partijen ter linkerzijde met elkaar en met de vakbeweging overleggen teneinde hun krachten te bundelen.

VOORSTEL TOT EEN PROGRAM VAN EEN LINKSE REGERING

A. Direkte maatregelen
De volgende maatregelen zullen direkt doorgevoerd moeten worden:

- Ongedaan maken van de huurharmonisatie en de huurliberalisatiemaatregelen.
- Handhaven en uitbreiden van de objectieve huursubsidies.
- Mogelijk maken van gedwongen geldleningen tegen lage rente voor de woningbouw. Realiseren van voldoende en goedkope volkswoningbouw.
- Integrale uitvoering van de eisen van de werkende jongeren, met name een versnelde doorvoering van de voortgezette leerplicht.
- Afschaffing van alle school- en kollegegelden.
- Verlaging van de tarieven van het openbaar vervoer (NS-streekvervoer).
- Drastiese verlaging van de leerlingenschaal.
- Drastiese verkorting van de dienstplicht. Voor

gehele bevolking).

- Wettelijke macht van de regering over de belangrijkste banken, zoals: de Algemene Bank Nederland, de AMRObank, Mees & Hope, alsmede de hypotheekbanken de Friesch-Groningsche-, de Westland-Utrecht - de Scheepvaart-hypotheekbank, en vele andere.

C. Sociale maatregelen
Op sociaal-ekonomisch gebied stellen wij de volgende maatregelen voor:

- Het instellen van een prijsstop.
- Terugbrenging van de werkweek tot 40 uur in 5 dagen voor iedereen.
- Verlaging van de pensioengerechtigde leeftijd, met recht op arbeid na het bereiken daarvan.
- Verlenging van de leerplichtige leeftijd.
- Strukturele verhoging van het minimumloon.
- Optrekken van de AOW tot dit verhoogde minimumloon.
- Optrekken van de uitkeringen krachtens de algemene bijstandswet alsmede krachtens de diverse Rijksregelingen tot hetzelfde niveau.
- Bij gedwongen werkloosheid (o.a. ten gevolge van bedrijfs sluitingen) een uitkering van 100 pct. van het laatst verdiende loon.
- Verbetering van de sociale en rechtspositie van buitenlandse werknemers.
- Sterke uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer.

D. Buitenlands beleid
Op het gebied van het buitenlands beleid zouden o.i. de volgende maatregelen moeten worden genomen:

- Een krachtige inspanning voor het snel bijeenroepen van een Europese Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking, met het doel zowel te komen tot gelijktijdige opheffing van NAVO en Warschaupakt (de PSP stond en staat op het standpunt dat Nederland uit

NAAR EEN NIEUWE, RECHTVAARDIGER, MAATSCHAPPIJ

DE POLITIEKE SITUATIE NU

De regering-Biesheuvel is bezweken. Aangekondigd als een kabinet dat orde op zaken zou stellen heeft één jaar Biesheuvel ons geleerd dat het nog slechter kon dan we al gewend waren van De Jong en Witteveen. Deze regering heeft in ieder geval duidelijk aangetoond dat rechts niet in staat is ook maar één ekonomies, sociaal of politiek probleem tot tevredenheid van de meerderheid van de bevolking op te lossen.

De regering slaagde er niet in de inflatie (hoger dan in enig ander West-Europees land) te beteugelen. In tegendeel, door haar afzien van het nemen van maatregelen tegen de inflatie-veroorzakende politiek van het bedrijfsleven werkte zij indirekt mee aan de versnelling van de geldontwaarding. Bij de ontzaggelijke prijsverhogingen ging ze zelfs voorop; maatregelen als de vele tariefsverhogingen (PTT, openbaar vervoer), de huurverhogingen enz. bewijzen dat.

Voor grote groepen van de werkende bevolking en de gepensioneerden is er een zichtbare welvaartsverlaging: huurharmonisatie, huurverhogingen en huurliberalisatie treffen juist deze groepen.

De regering nam volstrekt onvoldoende maatregelen tegen de werkloosheid, men werkte haar zelfs in de hand door o.a. het instellen van een personeelsstop en het terugdraaien van de bouwactiviteiten.

De werkloosheid is dan ook sinds de oorlog nog niet zo groot geweest.

zouden de eisen op het gebied van de bijkomende arbeidsvoorwaarden moeten aanvaarden o.m. de rechten van de vakbondsvertegenwoordigers in de bedrijven. De vrije beroepen, zoals de artsen, de advokaten enz. zouden eveneens inkomstenmatiging moeten aanvaarden.

Binnen de regering-Biesheuvel ging het konflikt uitsluitend om de vraag, hoe de nagestreefde loonstop, c.q. de zgn. 'nul-lijn' kon worden bereikt: via hard ingrijpen of via een sociaal kontrakt. Over de vraag, of er een stop op de lonen moest komen was het gezelschap het blijkbaar wel eens.

Maar zelfs dit was Drees en De Brauw niet genoeg: zij eisten de loonstop nu. Dit betekende het einde voor dit kabinet, want de christelijke partijen aarzelden uit angst voor hun kiezers uit NKV en CNV. De kabinetskrisis was een feit. De regering Biesheuvel is gevallen omdat het onmogelijk is de ondernemerspolitiek door te zetten tegen de wil van de georganiseerde arbeidersbeweging in.

KRACHTEN BUNDELEN

Gezien het bovenstaande is de PSP van mening dat het mogelijk is dat de georganiseerde arbeidersbeweging een regering afdwingt die wel haar belangen dient. Het is ondenkbaar dat een dergelijke regering deze belangen goed zou kunnen dienen indien zij afhankelijk zou zijn van de steun van de huidige K.V.P. en/of de andere konfessionele partijen. Zo'n regering zou de steun gemeten van de vakbeweging en de ongeorganiseerde werkers, die in zijn bestaan bedreigde middenstand, de

de soldaten volledige vrijheid van vergadering en meningsuiting. Uitbreiding van de mogelijkheden voor alternatieve dienstplicht. Uitbreiding van de gronden voor dienstweigering.

B. Ekonomische maatregelen
Om greep te krijgen op de ekonomische gang van zaken zal een aantal duidelijke maatregelen moeten worden genomen. Dat hieronder wordt gesproken over nationalisaties, betekent niet de miskenning van het verdergaande perspektief van zeggenschap van werknemers over hun eigen bedrijf, doch geeft slechts aan dat zowel t.a.v. de 'sturing' van de ekonomie als t.a.v. dit soort zeggenschapsvormen, nationalisatie een uitdrukkelijke voorwaarde is. Wij achten de volgende maatregelen aanbevelenswaardig:

- Opstellen van een nationaal plan voor de ekonomische ontwikkeling. (Kriteria zullen moeten zijn: de werkgelegenheid, het milieu, de regionale ekonomische strukturen).
- Maatregelen om kapitaalsvlucht tegen te gaan.
- Wettelijke macht van de regering over de ekonomisch meest belangrijke bedrijven, b.v. de Hoogovens. (Noodzakelijk om het beleid van dergelijke bedrijven in de hand te hebben).
- Bevoegdheid van de regering om instellingen die het nationale plan voor de ekonomie ondermijnen tot de orde te roepen.
- Nationalisatie van de verzekeringsmaatschappijen (o.a. in verband met de financiering van de volkswoningbouw) en van de farmaceutische industrie (als voorwaarde voor de organisatie van een nationale gezondheidszorg).
- Nationalisatie van de NAM en de Gasunie (om de exploitatie van de Nederlandse bodemschatten ten goede te doen komen aan de

de NAVO dient te treden), alsmede snelle uitbreiding van de handels-, ekonomische, wetenschappelijke en kulturele betrekkingen met de landen van het Warschaupakt.

- Direkte erkenning van de DDR.
- Reeds nu starten met de verkleining van het Nederlandse defensie-apparaat: een jaarlijkse verlaging met 25 pct. van het defensiebudget.
- Streven naar demokratisering van de Europese Gemeenschappen.
- De steun aan de vroegere koloniale landen moet gericht zijn op de spoedige totstandkoming van hun volledige, dus ook ekonomische onafhankelijkheid.
- Beëindiging van het Koninkrijksstatuut met Suriname en de Nederlandse Antillen.
- Erkenning van de Demokratische Republiek Vietnam.

Beëindiging van alle steun aan en bestrijding van de Amerikaanse oorlogspolitiek in Z.O.-Azië.

E. Financiering
Iedereen kan wel begrijpen dat zo'n program niet uit de verhoging van de hondenbelasting kan worden gefinancierd. Naast de extra inkomsten van de staat voortvloeiend uit de diverse in dit program opgenomen maatregelen (nationalisatie NAM, 25 pct. korting op de begroting van defensie enz.) zal nog moeten worden overwogen om de successierechten te verhogen, een vermogensaanwasheffing in te voeren, de inflatiekorrektie om te zetten in een strukturele verhoging van de direkte belastingen, enz.

Amersfoort 5 augustus 1972

Het partijbestuur van de PSP
postbus 700 - Amsterdam-C

DISKUSSIESTUK OVER DE POLITIEKE SITUATIE